

NB! Planen er endret på endel punkter.
Den sendes nå ut fra F.R. sammen med

Forslag til norsk terminologi for reguleringsteknikk, servoteknikk m.m.

ved siv.ing. K. Børtdalen

11/5.1957.

Da jeg fikk i oppdrag å komme med et forslag til norsk terminologi, trodde jeg at dette skulle bli en relativt enkel oppgave. Det fantes jo både i U.S.A., England og Tyskland anbefalte normer, omfattende såvel betegnelser som definisjoner av de begrep som er egne for fagområdet. Jeg gikk ut fra at de fleste definisjoner kort og godt kunne oversettes.

Ved nærmere studium av de utenlandske forbilder viste det seg imidlertid at de forskjellige normer divergerte betydelig innbyrdes i sine definisjoner. I U.S.A. og England er i mange tilfelle ett og samme ord definert på flere forskjellige måter, idet begrepene er sett under for snever synsvinkel. Mest generende var dog den omstendighet at de fleste definisjoner ikke er presise og benytter seg av ord hvis betydning er utflytende. Noen av de grunnleggende begrep er ikke definert i det hele tatt.

De forslag til definisjoner som er tatt med i denne samling, er derfor ingen oversettelse av de utenlandske forbilder. Jeg har forsøkt å behandle begrepene i en slik rekkefølge at de tjener som forklaring for de etterfølgende. Så langt råd er, unngår definisjonene å benytte seg av ord som kan være flertydige eller uklare. Men det er innlysende at mange almene ord må forutsettes godtatt uten videre forklaring.

Hovedvekten er lagt på å definere begrep som allerede har dannet seg og vært i bruk. Det er rimelig å tro at disse begrep i noen grad ligger under tilfeldighet, fordi de er bundet til et fagfelts utviklingshistorie og kommet i bruk på en tid da man ikke hadde den samme oversikt som man nå har. Den raske utvikling av til dels helt nye fagområder fører gjerne med seg at de ord og uttrykk man først griper til, senere viser seg å være mindre velvalgte eller blir brukt i flere betydninger. I et visst stadium vil det derfor sikkert være riktig med en ny vurdering av hele fagfeltets begrepssfære i lys av den utvikling som har funnet sted, og med eventuell revisjon av korresponderende termini technicii. Jeg har på følelsen at jeg kanskje ikke i tilstrekkelig grad har maktet å frigjøre meg helt fra den tidligere sprogpraksis, og jeg ville med glede se en prinsipiell diskusjon av de eksisterende begrep ut fra hensyn til hensiktsmessighet og logikk.

Det er bare noen av de mer elementære begrep som er kommet med i denne samling, som altså på ingen måte gjør krav på å være uttømmende. Tvert imot antar jeg at det vil være, og etter hvert bli, behov for det flerdobbelte antall fagord. Jeg har samlet atskillig materiale til en betydelig mer omfattende terminologi, men jeg finner det riktig nå å presentere den del av stoffet som foreløpig er redigert, idet en kritikk på dette tidspunkt vil være verdifull for det fortsatte arbeid.

Til tross for at det var et uttrykkelig ønske å få en norsk terminologi, har jeg vært sterkt i tvil om hvor nødvendig det kan sies å være at vi har ekte norske ord for alle de begrep det her er tale om. Hvis man kan låne et ord utenfra som naturlig lar seg uttale og bøyne etter de vanlige regler som gjelder i vårt språk, kan jeg ikke se at det er stort å innvende mot slike låneord. For sikkerhets skyld har jeg likevel samtidig med definisjonene gitt forslag til norske ord for samtlige begrep, i den overbevisning at dette i hvert fall ikke kan være til skade. Men jeg vil nødig bli misforstått derhen at jeg anbefaler å gi vrak på nyttige låneord som glir naturlig inn i språket og som selv er logisk avledet. Etter min oppfatning er synonyme betegnelser bare av det gode.

Det er mange problemer som knytter seg til det å avlede nye ord, særlig når disse skal dekke begrep som er oppstått i den senere tid. Man er her tvunget til å gardere seg mot en rekke innvendinger, særlig fra vitenskapelig filologisk hold. Ved siden av dette kan man ikke unngå å føle som en bygg den tradisjonelle usaklighet som hersker her i landet når det gjelder retningslinjene for språkets videre utvikling. På et sterkt avgrenset og rent faglig område bør det vel imidlertid antas at irrasjonelle synspunkter ikke gjør seg gjeldende.

Jeg vil ganske kort nevne noen av de viktigste momenter som har vært bestemmende når det gjelder forslaget's språklige side:

Alle ord er tilbakeført på eldre ord, ikke fordi jeg anser dette som prinsipielt nødvendig, men på grunn av at dette er en sterkt innarbeidet tradisjon.

Det bør ligge en rimelig idéassosiasjon til grunn for alle ordavledninger.

Ved ordavledning bør man såvidt mulig følge den presedens som er skapt av språkutviklingen tidligere.

Ordene bør passe inn i alle norske målføre.

Grunnleggende begrep bør betegnes med korte ord, slik at mulighetene for ytterligere ordavledninger holdes åpne.

Ord som allerede er i utstrakt bruk, bør ikke anvendes i ny betydning.

Man bør ikke gi en ny definisjon på ord som er definert annerledes annensteds.

Sterkt belastede ord er ubrukelig i spesifikk betydning innen selv et snevert fagområde, fordi grensene for et fagområde senere kan utvides eller utviskes.

For å avlede ord med spesifikk betydning bør man ty til ord som er lite i bruk eller har vært ute av bruk en tid.

Da ord som brukes av mange, raskere "nedslites" og får utflytende betydning, er det mange låneord som er uegnet til å adoptere i en spesifikk betydning.

Man bør ikke ved definisjon søke å innskrenke betydningen av ord som allerede er innarbeidet, dels fordi dette er håpløst, dels fordi det er meget nyttig å ha slagordmessige betegnelser med diffus betydning, særlig til taktisk bruk.

Det vil i denne sammenheng føre for vidt å gi språklige kommentarer til alle de ord som senere er anvendt. Jeg vil nøye meg med å si at det til grunn ligger et ganske omfattende etymologisk studium. Herunder har jeg hatt meget god hjelp av min bror. En liste over det benyttede kildemateriale vedlegges.

Oslo, 11. mai 1957

K. Børdalen

Anvendt litteratur.

British Standard 1523: 1949, 1954. Sections 2, 3 & 5.

DIN 19226 Regelungstechnik.

A. .E.E. Recommendations of Terminology in the Feedback Control Fields.

A.S.M.E. Automatic Control Terminology.

" 54-IRD-3 Mason, H.L.: The Integration of Concepts in the Terminology of Measurement and Control.

" 54-IRD-10 Young, A.J.: A.S.M.E. & B.S.I. Terminologies for Process Control.

N.E.M.A. Standards for Industrial Control.

I.C.I.Ltd. Summary of Terms used in Automatic Control Systems.

Næss, Arne: Interpretation and preciseness. A contribution to the theory of communication.

Ansteinsson, John: Studier i teknisk sprog.

Schrader, O.: Reallexikon der indogermanischen Altertumskunde.

Walde, Alois: Vergleichendes Wörterbuch der Indogermanischen Sprachen.

Paul, Hermann: Grundriss der Germanischen Philologie.

Fritzner, Johan: Ordbog over det gamle norske Sprog.

Heggstad, Leiv: Gamalnorsk ordbok.

Falk, Hjalmar og Torp, Alf: Etymologisk Ordbok over det norske og det danske Sprog.

Torp, Alf: Nynorsk etymologisk ordbok.

Aasen, Ivar: Norsk Ordbog med dansk Forklaring.

Ansteinsson, John: Engelsk-norsk teknisk ordbok.

Thorkelsson, Jón: Islandske Ordbøger.

Johannesson, Alexander: Isländisches etymologisches Wörterbuch.

Georges, Karl Ernst: Ausführliches Lateinisch-Deutsches Handwörterbuch aus den Quellen zusammengetragen.

Walde, Alois: Lateinisches etymologisches Wörterbuch.

Prellwitz, Walther: Etymologisches Wörterbuch der Griechischen Sprache.

B e g r e p.

1. Røkseteknikk (s., c.) eller røksidvis (s., n.) er måter å minske en tilstands (2. røksetilstandens, s., c.) avvik fra hvad som til en hver tid innen et visst tidsrum (5. røksebolken, s., c.) er fastlagt ved forhåndsønske (3. ønsket tilstand, s., c.), uten levende veseners bevisste mellomkomst.
 - 1a. Røkseteknisk (adj.) eller røksidvisk (adj.) tilkjennegir at noe hører inn under ovenfor avgrensete fagområde.
 - 1b. Røkse (v. trans) er å minske en tilstands avvik fra hvad som til enhver tid innen et visst tidsrum er fastlagt ved forhåndsønske, uten levende veseners bevisste mellomkomst.
 - 1c. Røksestrau (s., c.) er håndgripelige innretninger som tilsammen, når ingen av dem er i ustand, uten annet hjelpeutstyr kan brukes til å røkse en tilstand, i tilfelle ved hjelp av utenfra tilført arbeid.
 - 1d. Røksegjenstand (s., c.) er det system hvis tilstand røkses.
- 2a. Røkset størrelse (s., c.) er en størrelse som er med å kjennetegne røksetilstanden og påvirkes av røkningen, dersom påvirkning ikke er utilsiktet.
- 2b. Endelig røkset størrelse er bare enhver røkset størrelse som det er knyttet forhåndsønske til.
- 2c. Umiddelbart røkset størrelse er bare enhver røkset størrelse som en endelig røkset størrelse avhenger av.
- 2d. Røkseverd (s., n.) er verdet av en røkset størrelse under vilkår som fastlegger dette entydig.
- 2e. Røkseverdets forløp (s., n.) er samlingen av alle røkseverd for samme røksete størrelse gjennom et tidsrum (røksebolken eller en del av denne).
- 3a. Ønskeverd (s., n.) er verdet som det ifølge forhåndsønske er ønskelig at en røkset størrelse har.
- 3c. Ønskeverdets forløp blir å fortolke på tilsvarende måte som 2e.
4. Røkseavviket (s., n.) er forskjellen mellom en røkset størrelses samsvarende røkseverd og ønskeverd.

4a. (Røkse)avviksverd

4b. (Røkse)avviksverdets forløp

De to siste begrep blir å fortolke tilsvarende til 2d. og 2e.

6. Ledestørrelse er bare enhver størrelse, som ikke tilsiktes påvirket av røkningen, som kan tenkes å undergå betydelig forandring i røksebolken, som en endelig røkset størrelse avhenger av og som tjener en nyttig hensikt under røkningen.

6a. Ledeverd.

6b. Ledeverdets forløp.

De to siste begrep blir å fortolke på tilsvarende måte som 2d. og 2e.

6c. Ledeverk (s., n.) er bare enhver håndgripelig innretning som, når den ikke er i ustand, er tjenelig til å frembringe en lederstørrelse.

7. Stillestørrelse er bare enhver størrelse som en endelig røkset størrelse avhenger av og som ikke vantes å undergå betydelig forandring i røksebolken, men hvis verd er beregnet på å velges hensiktsmessig og innstilles for røksebolken.

7a. Stilleverd blir å fortolke på tilsvarende måte som 2d.

7b. Stillemerke (s., n.) er bare enhver avlesbar, entydig angivelse av et stilleverd, når denne angivelse enten er et forholdstall eller gis med samme benevning som en endelig røkset størrelse på hvilken stilleverdet har innflytelse.

7c. Stilleverk er bare enhver håndgripelig innretning som, når den ikke er i ustand, er tjenelig til å frembringe en stillestørrelse.

8. Vitring (s., c) om noe, er mulighet for å skjelne mellom hvad som virkelig foreligger og hvad som kunne tenkes å foreligge, hvis vedkommende mulighet ikke utnytted og man også ser bort fra ethvert grunnlag som måtte finnes, til å skaffe sig samme mulighet ved riktig og entydig slutning.

9. Bending (s., c.) er en slik påvirkning fra et system på et annet, som har betydning for virkemåten, og som i det betraktete tidsrum kan tenkes å undergå betydelig forandring.

- 9a. Innbending er en påvirkning på det betraktete system fra et annet system, når påvirkningen er en bending.
- 9b. Utbending er en påvirkning fra det betraktete system på et annet system, når påvirkningen er en bending.
- 9c. Bendingsstørrelse er en størrelse som er egnet til å kjennetegne en bending med.
- 9d. Bendingsverd
- 9e. Bendingsverdets forløp

De to siste begrep blir å fortolke på tilsvarende måte som 2d. og 2e.

- 9f. Bendingsarbeid (s., n.) er det arbeid som må utføres av et system på et annet i forbindelse med en bending fra det første til det annet system.
- 9g. Bendingsydelse (s., c.) er den ydelse som utføres av et system på et annet i forbindelse med en bending fra det første til det annet system.
- 9h. Innbendingsstørrelse
- 9i. Utbendingsstørrelse
- 9j. Innbendingsverd
- 9k. Utbendingsverd
- 9l. Innbendingsverdets forløp
- 9m. Utbendingsverdets forløp

De seks siste begrep blir å fortolke på tilsvarende måte som 2a., 2d. og 2e.

- 9n. Bendingsånd (s., c.) er den vitring en bending innebærer.
10. En brigdel (s., c) er bare enhver håndgripelig innretning hvor der under bruk er en sammenheng (10a. brigdelteng) mellom inn- og utbending.
- 10b. En sørmålbrigdel er bare enhver brigdel hvor en innbendingsstørrelse av en benevning henger sammen med en utbendingsstørrelse av en annen benevning.

- 10c. En verdebrigdel er bare enhver brigdel med ensbenedvnte inn- og utbendingsstørrelser.
- 10d. En jokel (s., c.) er bare enhver verdebrigdel hvor utbendingsarbeidet er større enn innbendingsarbeidet.
- 10e. Brigdelbrøk (s., c.) er forholdet mellom periodiske (heri innbefattet konstante) ut- og innbendingsstørrelser.
- 10f. Inngangsledd (s., n.) er det ledd som mest umiddelbart påvirkes av innbending.
- 10g. Utgangsledd er det ledd som mest umiddelbart tilveiebringer utbending.
11. En håll (s., c.) for en størrelse, er en brigdel som har som oppgave med denne størrelse som innbending å gi en formålstjenlig utbending.
- 11a. En røksehåll er en håll for en røksestørrelse, når hållens utbending har betydning for røksingen.
- 11b. Hållsted (s., n.) er de av en hålls umiddelbare omgivelser som har innvirkning på hållens utbending.
12. Luve (v. trans.) er å gripe inn i noe som foregår (12 a. luvgjendstanden) slik at en størrelse som er med å kjennetegne dette (12b. luvet størrelse), eller flere slike størrelser umiddelbart endres som følge av inngrepet.
- 12c. Luvbar (adj.) angir når det brukes om en størrelse, at denne kan endres ved luving.
- 12d. En luv (s., c.) er bare ethvert håndgripelig redskap som, når det ikke er i ustand, er brukbart til å luve en tilstand (12e, den luvete tilstand) ved at dets egen tilstand (12f luvetilstanden) forandres.
- 12g. Luvstørrelse er en størrelse som er med å kjennetegne luvtilstanden.
- 12h. Luvverd
- 12i. Luvverdets forløp
- De to siste begrep blir å fortolke tilsvarende som 2d. og 2e.
- 12j. Luvflag (s., n.) er en plutselig, bestående endring av en luvstørrelse.

- 12k. En røkseluv er bare enhver luv som inngår i en røksestrau og som er med å luve røksetilstanden.
- 12l. Luvarbeidet er det arbeid som medgår til å endre en luvtilstand.
- 12m. En luvrøyvel (s., c.) er bare enhver brigdel hvis utbending er en bevegelse og beregnet på å utføre luvarbeid under overvindelse av en motkraft, såfremt brigdelen enten er en sarmålsbrigdel eller en jokel.
13. Atterstagge (s., c.) er en slik virkning av et røkseavvik på en røkseluv av hvis luvtilstand den røksete størrelse avhenger, at luvtilstanden endres i den retning som måtte til for å minske avviket.
- 13a. Atterstagge (v. trans.) en tilstand, er å røkse den ved hjelp av atterstagge.
- 13b. Staggestrau (s., c.) er en røksestrau hvor røksetilstanden søkes røkset ved hjelp av atterstagge.
- 13c. Stagg (s., c.) er den del av en staggestrau som har røksehåleens utbending som innbending og luvens innbending som utbending.
- 13d. Staggestørrelse er bare enhver størrelse som i første tilnærmelse bare avhenger av røkseavviket i det tidsrum man betrakter, og som er med å kjennetegne atterstaggen i en staggestrau.
- 13e. Staggeverd
- 13f. Staggeverdets forløp
- De to siste begrep blir å fortolke på tilsvarende måte som 2d og 2e.
- 13g-h. En røksegreie, staggegreie (s., c.) er deler av en røksestrau, staggestrau som er slik sammenbygget med hverandre og slik sammenknyttet med strauen forøvrig, at de som et hele lettvis kan skilles fra denne, og likeledes som et hele lettvis kan flyttes og fraktes.
14. Et jevnføringsledd (s., n.) er bare enhver håndgripelig innretning som, når den ikke er i ustand, er tjenelig til å frembringe en staggestørrelse uten at noen av dens innbendingsstørrelser selv er en staggestørrelse.
15. Stedig (adj) angir når det brukes om en tilstand, at alle størrelser som kjennetegner den, er (eller med tilstrekkelig god tilnærmelse kan betraktes som) periodiske eller uforanderlige.

16. Kvekkig (adj.) angir når det brukes om en tilstand, at denne ikke er stadig.
- 16a. Kvekk (s., c.) er forløpet av en hvilken som helst størrelses verd i hele det tidsrum hvor den tilstand størrelsen er med å kjenne-tegne, er kvekkig.
- 16b. Kvekke (v. trans.) er å bringe et system i kvekkig tilstand.
17. Åsvar (s., n.) er endringen i et systems tilstand som følge av en viss bending.
18. En vitringskjede (s., c.) er bare enhver sådan sammenkobling av brigdler at innbendingen for en hvilken som helst av brigdlene og utbendingen for en hvilken som helst annen av brigdlene innebærer felles vitring.
- 18a. En åpen vitringskjede er bare enhver vitringskjede hvor ingen utbending fra en brigdel også er innbending til samme brigdel eller til en annen brigdel hvis utbending er innbending for den første, og dette uansett hvor store deler av vitringskjeden man oppfatter som en brigdel.
- 18b. En lukket vitringskjede er en vitringskjede som ikke er åpen.
- 18c. Å tilbakekoble (v. trans.) en åpen vitringskjede er å gjøre den om til en lukket vitringskjede.
- 18d. En vitringsmaske (s., c.) er det som er igjen av en lukket vitringskjede dersom man ser bort fra alle brigdler hvis utbending ikke er nødvendig for at man fremdeles skal ha en lukket vitringskjede for sig.
- 18f. En indre vitringsmaske er bare enhver del av en vitringsmaske (18g. ytre vitringsmaske) som i den fullstendige vitringskjede selv er tilbakekoblet, sammen med tilbakekoblingen, såfremt denne og den tilbakekoblede del utgjør en vitringsmaske.
19. Virkningsriss (s., n.) er bare enhver tegning som har til formål å gjøre virkemåten av et system tydelig, når dette formål søkes oppådd ved at de enkelte deler vises i den utstrekning og i den fremstilling som er hensiktsmessig for nevnte formål.
20. Tengriss er en kurve som viser sammenhengen mellom størrelser som er med å kjennetegne virkemåten av en vitringskjede eller en del av en sådan.
21. Oftgangen (s., c.) er et tengriss som viser en utbending i avhengighet av periodetallet for en innbending med rent sinusforløp i stadig tilstand.

22. Nyk (adj.) angir når det brukes som en brigdel eller en vitringskjede, at hvilken som helst utbendingsstørrelse innen visse grenser kan anta et hvilket som helst verd for lengre tid dersom bare innbendingen er riktig valgt. Brukt om en staggestrau gjelder betraktningen røkseavviket som innbending og en luvstørrelse som utbending.
23. Glippig (adj.) angir når det brukes om en brigdel eller vitringskjede, at bare et fåtall utbendingsverd (23a. utbendingsstørrelsens hvileverd) kan opnås gjennom lengre tid, idet en utbendingsstørrelse brått skifter fra ett sånt verd til et annet så snart innbendingsstørrelsen har nådd et visst verd (23b. følsomhetsgrensen). Brukt om en staggestrau gjelder tilsvarende betraktning som ovenfor.
- 23c. Glippgap (s., n.) er forskjellen mellom høieste og laveste følsomhetsgrense for en glippig brigdel ved overgang fra ett hvileverd for en utbendingsstørrelse til nærmeste annet hvileverd og fra dette tilbake til det oprindelige hvileverd.
- 23d. Tveglipp (s., c.) er bare enhver glippig brigdel hvor en utbendingsstørrelse bare har to hvileverd.
- 23e. Tveglippig (adj.) angir når det brukes om en røksestrau, at luven brukes som tveglipp, idet alle luvstørrelser brått forandrer sig fra et ytterverd til et annet.
24. Et tengsel (s., n.) er bare enhver nyk brigdel til å frembringe en uttrykt sammenheng mellom innbending og utbending.
- 24a. Å tengsle (v. trans.) er uttrykt sammenheng, er å skaffe tengsel som tilveiebringer den uttrykte sammenheng mellom inn- og utbending.
- 24b. Tengselebar (adj.) angir når det brukes om en uttrykt sammenheng, at denne lar sig tengsle.
25. Stivt (adv.; som adj.: stiv.) angir når det brukes i forbindelse med å tilbakekoble, at dette skjer på en slik måte at det i stadig tilstand til et hvilket som helst verd (innen visse grenser) av en hvilkensomhelst bendingsstørrelse som innebærer den tilbakekoblede vitring, svarer et bestemt verd av en hvilken som helst annen slik bendingsstørrelse.
26. Fløt (adj.; som adv.: fløtt) angir når det brukes om tilbakekobling, at denne ikke er stiv.

27. Brynt (adv. og adj.) angir når det brukes i forbindelse med atterstagge eller staggestrau, at staggingen skjer med stiv tilbakekobling og at forholdet mellom et luvverd og tilsvarende avvikerverd (13i. staggestrauens brigdelbrøk) i stadig tilstand er det samme (innenfor en nøiaktighet som kan godtas) uansett hvilket verd røkseavviket har innen visse grenser. Brukt om en stagg alene siktes det til staggens utbending istedenfor en luvstørrelse.
- 27a. Brynthet (s.,c.) er den egenskap ved en stagg eller en staggestrau som berettiger å beskrive staggen som en brynt stagg eller staggestrauen som en brynt staggestrau.
28. Metning (s.,c.) er den tilstand en brynt staggestrau kommer i når røkseavviket antar et verd utenfor de grenser innenfor hvilke staggestrauens brigdelbrøk ikke avhenger nevneverdig av avvikerverdet.
- 28a. Mettleide (s.,n.) er det område avvikerverdet må holde sig innenfor dersom det ikke skal opstå metning.
29. Grenseavvik (s.,n.) er et røkseavvik som svarer til et ytterverd av en luvstørrelse når den betraktete staggestrau har brynt virkning.
- 27b. Bryntgap (s.,n.) er forskjellen mellom verdet av det grenseavvik hvor røkset størrelse er større enn ønsket størrelse og det grenseavvik hvor ønsket størrelse er større en røkset størrelse i slike tilfelle hvor disse grenseavvik kan opnåes.
30. Toking (s.,c.) er forskjellen ved brynt atterstagge i stadig tilstand mellom verd av en endelig røkset størrelse som avhenger av et stillemerke, og dette stillemerke, såfremt det angis ensbenevnt med den røksete størrelse.
31. Blivvar (adj.) angir når det brukes i forbindelse med en staggestrau, at en luvstørrelse som følge av et røkseavvik vedblir å endre sig like meget i hver tidsenhet så lenge (innen visse grenser) røkseavviket består uforandret, og at endringen i hver tidsenhet (innenfor en nøiaktighet som kan godtas) står i fast forhold til røkseavvikets størrelse. Brukt om en stagg siktes det til staggens utbending istedenfor en luvstørrelse.
- 31a. Blivvarhet (s.,c.) er den egenskap ved en stagg eller en staggestrau som berettiger å beskrive staggen som en blivvar stagg eller staggestrauen som en blivvar staggestrau.

- 31b. Blivvartid (s.,c.) er den tid som ville medgå forat blivvarheten i en stagg eller staggestrau skal bidra like meget til endringen i staggens utbending eller en luvstørrelse som staggens eller staggestrauens brynthet ved et plutselig, bestående røkseavvik.
32. Brigdvar (adj.) angir når det brukes i forbindelse med en staggestrau, at endringen av en luvstørrelse som følge av et røkseavvik står i fast forhold (innenfor en nøiaktighet som kan godtas) til hvor fort avviket selv forandrer sig. Brukt om en stagg siktes til staggens utbending istedenfor en luvstørrelse.
- 32a. Brigdvarhet (s.,c.) er den egenskap ved en stagg eller en staggestrau som berettiger å beskrive staggens som en brigdvar stagg eller staggestrauen som en brigdvar staggestrau.
- 32b. Brigdvartid (s.,c.) er den tid som ville medgå forat bryntheten i en stagg eller staggestrau skal bidra like meget til endringen i staggens utbending eller en luvstørrelse som staggens eller staggestrauens brigdvarhet efterat røkseavviket hadde begynt å forandre sig med jevn hastighet.
33. Egentid (s.,c.) er bare enhver tidskonstant i en sum av eksponentielle tidsfunksjoner dersom denne sum med tilstrekkelig nøiaktighet beskriver åsvaret etter en plutselig, bestående endring av en innbendingsstørrelse.
34. Dødtid er den tid som medgår fra en plutselig endring i en innbendingsstørrelse (efter stadig tilstand) til denne gir seg utslag i en endring av en utvendingsstørrelse.
35. Gneffig (adj.) angir når det brukes om en stagg eller en staggestrau, at et røkseavvik på grunn av atterstaggens medfører et betydelig røkseavvik av motsatt fortegn (33a. gneff, s.,c.).

10/5-1957

St. 1900/12

KB/bj

RB/vb/5/4/74/100